
Kraków, ul. Księcia Józefa, gm. loco, woj. małopolskie, AZP 102-56/44

Informator Archeologiczny : badania 33, 6-7

1999

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Grodzisko Dolne, st. 22, gm. *loco*, woj. podkarpackie, AZP 101-81/6 – patrz: środkowa, młodsza i późna epoka brązu

HENRYKÓW, st. 15, gm. Ziębice, woj. dolnośląskie, AZP 90-28/107

- obozowisko kultury graweckiej (paleolit górny)
- osadnictwo kultury pucharów lejkowatych (neolit)

Badania wykopaliskowe górnopaleolitycznego stanowiska Henryków 15 zostały przeprowadzone w sierpniu 1999 roku przez dr. Tomasza Płonkę i mgr. Andrzeja Wiśniewskiego (autorzy sprawozdania, Katedra Archeologii Uniwersytetu Wrocławskiego). Stanowiły kontynuację prac podjętych dwa lata wcześniej. Prace skupiły się w obrębie wykopu III/98 oraz przylegającego od północy sondażu VI/99 (35 m²).

Zabytki paleolityczne wystąpiły w horyzoncie V, który tworzyły pyły z udziałem piasków. Horyzont V zalegał na rezyduach moreny oraz podłożu skalistym budującym trzon wzniesienia, na szczycie którego znajduje się stanowisko. Zabytki w mniejszej liczbie odkryto również w wyżej położonym horyzoncie IV, który był zbudowany z lessów. Wyższe partie profilu stanowiska tworzyły kolejne poziomy lessu (horyzonty III i II) oraz rozwinięta na nich współczesna gleba. W horyzoncie III, w jego spągu, odkryto także pojedyncze artefakty krzemienne, które przynależą do niższych horyzontów. W lessie tworzącym horyzont III zarysowały się jamy związane z osadnictwem kultury pucharów lejkowatych. Na podstawie ustaleń chronostratygraficznych wiek zabytków znalezionych w horyzontach V-III można korelować ze schyłkiem 3. stadium chronologii tlenowej (około 30 tys. lat p.n.e.).

Z eksploracji warstw V-III w obu wykopach pochodzi 441 paleolitycznych wyrobów krzemienych, 2 krzemienne okruchy termiczne, 2 tłuczki kamienne oraz 23 otoczaki kamienne, noszące pojedyncze ślady obtłuczeń. Zbiór ten uzupełniają liczne, drobne fragmenty kryształów górskich. Wyroby tworzyły dwa skupienia. W poziomie IV odkryto również fragment trzonu kości silnie naruszonej procesami wietrzeniowymi. Wśród artefaktów wystąpiło m.in. 7 rdzeni oraz 26 narzędzi retuszowanych (drapacze, rylce, formy tylcowe, narzędzia kombinowane, odłupki i wióry oraz okruch retuszowany).

W nawarstwieniach poziomu I i II w rejonie wykopów, a także z powierzchni stanowiska pochodzi 306 wyrobów krzemienych, których większość bez wątpienia stanowi część zespołu z horyzontów V-III. Do najciekawszych zabytków należy ostrze liściowate.

Odkryte wyroby reprezentują starszą fazę kompleksu graweckiego. Przemawia za tym skład narzędzi krzemienych. Pod względem funkcjonalnym stanowisko Henryków 15 stanowi pozostałości krótkoczasowego obozu postojowego łowców, eksploatujących teren Wzgórz Strzelińsko-Niemczańskich, w tym dolinę rzeki Oławy. W obrębie struktury osadniczej odnawiano wyposażenie łowieckie, o czym świadczą liczne odłupki oraz drobne łuski. Pojedyncze kości i stosunkowo liczne narzędzia karzą się domyślać, że w miejscu tym prowadzono jeszcze inną aktywność (np. przygotowanie żywności).

Badania będą kontynuowane w następnych sezonach.

Jordanowo, st. 12, gm. Świebodzin, woj. lubuskie, AZP 53-14/47 – patrz: młodszy okres przedrzymski – okres wplywów rzymskich

Kolonia Chabielice, st. 11, gm. Szewców, woj. łódzkie – patrz: wczesna epoka żelaza

KRAKÓW, ul. Księcia Józefa, gm. *loco*, woj. małopolskie, AZP 102-56/44

- pracownie krzemieniarskie z okresu środkowego paleolitu

Wykopaliskowe badania archeologiczne, przeprowadzone w lipcu i sierpniu przez dr. hab. Krzysztofa Sobczyka (autor sprawozdania) i dr. Galery Sitlivy (Instytut Archeologii Uniwersytetu Jagiellońskiego, Musees royaux d'Art et d'Histoire). Trzeci sezon badań. Przebadano powierzchnię 20 m².

Artefakty krzemienne znalezione w trzech poziomach wiązać należy pod względem technologiczno-typologicznym ze środkowym paleolitem. Środkowy i dolny poziom wiąże się z pozostałościami bogatych pracowni krzemieniarskich bazujących na miejscowym surowcu. Usytuowane były wokół ognisk.

Materiały i dokumentacja przechowywane są w Zakładzie Epoki Kamienia Instytutu Archeologii Uniwersytetu Jagiellońskiego.

Wyniki badań zostaną opublikowane w „Prehistorie Europeenne”.

Badania będą kontynuowane.

Kraków-Bierzanów, st. 27, woj. małopolskie, AZP 103-57/27 – patrz: środkowa, młodsza i późna epoka brązu

Kraków-Kurdwanów, st. 9, gm. Kraków-Podgórze, woj. małopolskie, AZP 103-56/51 – patrz: młodszy okres przedrzymski – okres wpływów rzymskich

KRAKÓW-KURDWANÓW, st. 10, gm. Kraków-Podgórze, woj. małopolskie, AZP 103-56/52

- obozowisko z okresu późnego paleolitu (kompleks ahrensburcko-mazowiecki)
- ślady osadnictwa z okresu mezolitu
- materiały z okresu wpływów rzymskich (na złożu wtórnym)

Ratownicze badania wykopaliskowe, przeprowadzone w terminie od 15 kwietnia do 28 czerwca przez mgr. mgr. Bogusława Roczkalskiego i Piotra Włodarczaka (autor sprawozdania) (Instytut Archeologii i Etnologii PAN, Muzeum Archeologiczne w Krakowie, Instytut Archeologii Uniwersytetu Jagiellońskiego – Krakowski Zespół do Badań Autostrad). Finansowane przez Agencję Budowy i Eksploatacji Autostrad w Warszawie. Pierwszy sezon badań. Przebadano w sumie powierzchnię 993 m².

Ratownicze wykopaliska, przeprowadzone przed budową autostrady A4, miały na celu przebadanie krzemienicy datowanej na okres późnego paleolitu. Stanowisko położone jest na północnym skraju doliny małego ciek wódny, będącego dopływem Wilgi. W trakcie badań odkryto 6219 zabytków krzemiennych i kamiennych. Znalezione także 225 fragmentów ceramiki, pochodzącej głównie z późnego okresu wpływów rzymskich. Przebadano 16 obiektów. Większość z nich to korzeniaki, wkopy zwierzęce oraz jamy o nowożytniej chronologii. Jedynie obiekty 1, 4, 5a, 5b i 9 posiadały kształty regularne i wyraźnie zarysowane. Wiązały się z nimi koncentracje występowania zabytków krzemiennych. Były to prawdopodobnie obiekty o chronologii paleolitycznej.

Strefa gęstego występowania zabytków krzemiennych zajmowała obszar o wymiarach około 20 x 15-17 metrów. W jej części północnej wyróżniał się obszar 6 x 4 m, w obrębie którego odkryto ponad połowę z ogółu krzemieni znalezionych na omawianym stanowisku. W miejscu tym warstwy piasku eolicznego posiadały dużą miąższość – do 50 cm poniżej spągu humusu.

Określenie surowcowe dużej części krzemieni jest niemożliwe, a czasem bardzo utrudnione na skutek ich częściowego lub całkowitego przegrzania. W pozostałej grupie zabytków widoczna jest zdecydowana przewaga różnych rodzajów krzemieni jurajskich oraz kredowych podkrakowskich, typowych także dla innych podkrakowskich stanowisk późnopaleolitycznych. Obok krzemieni jurajskich, w omawianym inwentarzu znalazło się 13 zabytków z krzemienia kredowego podkrakowskiego, odmiany K oraz 21 form z krzemienia czekoladowego.